

3. Калінічева Г. І. Академічна мобільність як складова європейського простору вищої освіти / Г. Калінічева // Вища освіта України. – 2010. – Тематичний випуск Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського та світового освітнього простору. – 576 с.

4. Національний план дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022-2023 роки // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. – 2022. – С. 7–40.

Анотація: The study summarizes the main directions of Ukraine's integration into the world educational space. The regulatory and legal basis of the transition of domestic higher education to European educational standards is analyzed and the further development of educational reforms on the way to the integration of the world educational space is predicted.

Ключові слова: higher education, internationalization of higher education, integration, educational space, educational activity.

ПРОБЛЕМАТИКА ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

БІЛІЧЕНКО Олександр,
кандидат екон. наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

ПРОСОЛОВ Олександр,
здобувач вищої освіти
спеціальність 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація: в дослідженні визначено проблеми, які перешкоджають українській зовнішній торгівлі, головний фактор їх виникнення, проаналізовано торгово-транспортні процеси в контексті проблем з якими вони зіштовхнулися та вказано що стало результатом змін в зовнішній торгівлі України.

Ключові слова: зовнішня торгівля, економіка, експорт, імпорт, зовнішньоекономічна діяльність

Зовнішня торгівля для України в такий непростий період відіграє одну з провідних ролей у забезпеченні життєдіяльності вітчизняної економіки, вона є джерелом її валютного надходження. Минулого року Україна співпрацювала з 228 партнерами та мала від'ємний річний зовнішньоторговельний баланс, однак обсяг

експортованих та імпортованих товарів країни збільшився. Як свідчать дані Державної служби статистики, за 2021 рік, порівняно із 2020, показник експорту зріс на 38,4% (1,94 трлн грн), імпорту – на 34% (2 трлн грн) [1]. Головним фактором, який дестабілізував ситуацію в Україні та порушив більшість зовнішньоторговельних можливостей, стала війна на її території.

Україна досі відіграє важливу роль у постачанні товарів, зокрема зернової продукції, чорних металів, залізних руд, жирів і олії до Європи, Азії та Африки. З початком війни, українська зовнішня торгівля зіштовхнулася з серйозними проблемами, які не дають їй ефективно функціонувати і покращуватися, зокрема:

- логістичними проблемами;
- скороченням обсягу виробництва;
- втратою контролю над промисловістю на тимчасово окупованих територіях;
- руйнуванням інфраструктури, яка задіяна в зовнішньоторговельних процесах.

До початку війни, 75% усього експорту, здебільшого сировинної продукції, припадало на транспортування через морські порти. В зв'язку з їх блокуванням, альтернативним варіантом стало збільшення кількості перевезень залізничним та автомобільним транспортом, але вони не змогли відновити рівень обсягу експорту на довоєнний. Неможливість використання портів призвела до втрати значної частини прибутку країни та дефіциту товарів деяких груп. До того ж нові законодавчі обмеження на експорт і імпорт деякої продукції та її обов'язкове ліцензування, нульове квотування фактично обмежили можливість вивозу ряду сільськогосподарських товарів, таких як гречка, сіль, цукор.

Різноманітні товари з високою доданою вартістю Україна найчастіше доставляла автомобільним транспортом через західний кордон, в основному в Європу. Через велику пропозицію української продукції, сильні навантаження припали на митниці Польщі та Румунії. Залізниця зіштовхнулася з проблемами через руйнування транспортних сполучень і за 7 місяців 2022 року змогла перевезти 95 млн т усіх вантажів, що порівняно з аналогічним періодом 2021 року менше на 78 млн т, або 45%. Також негативно вплинула невідповідність ширини

українських колій ширині європейських, внаслідок чого значно уповільнилася швидкість транспортування [2].

Сьогодні в нас залишилися все ті ж види транспорту, але в значно урізаному вигляді. За словами Валерія Ткачова, заступника директора Департаменту комерційної роботи АТ «Укрзалізниця», трьома видами транспорту, на даний момент ми можемо експортувати приблизно 2,2-2,5 млн т зернових на місяць [4]. Якщо всі три види транспорту будуть працювати на повну потужність, ми зможемо підвищити рівень вивезення до 2,5-3,5 млн т, але це все одно категорично не задовольнить аграрну промисловість, оскільки наші господарства до війни виготовляли приблизно 106 млн т продовольства, більша частина якого була призначена для продажу за кордон.

Від 24 лютого Україна фактично припинила торговельні відносини із Росією та Білоруссю. Найболючішим для української сторони стала зупинка енергетичного імпорту з країн-агресорів. На думку Дмитра Горюнова, старшого економіста Центру економічної стратегії, відтепер Україна мусить купляти енергоносії всіх типів у інших країн, в тому числі і паливні збірки для АЕС, які останні роки поступово заміщували товарами американського виробника Westinghouse [5].

Як висновок треба зауважити, що лівова частка усіх проблем зовнішньої торгівлі України у 2022 році була спровокована позаекономічним чинником, а саме широкомасштабною збройною агресією Росії. Блокування основних маршрутів транспортування, знищення інфраструктури та дефіцит стратегічно необхідних товарів загнали нашу країну у найважче за останні десятиліття економічне становище. Україна втратила значний потенційний дохід із торгівлі, постійних постачальників енергоресурсів, що з настанням холодів є особливо гострою проблемою, та шукає альтернативу. Для мінімізації негативних наслідків та вирішення новопосталих проблем, потребуються якнайшвидші ефективні дії влади.

Література

1. Офіційний портал Державної статистики України. Відомості про імпорт і експорт України / URL : <https://ukrstat.gov.ua/express/expr2022/02/14.pdf> (дата звернення: 26.09.2022)
2. Т. А. Качка. Промова на експертній дискусії "Заблокована торгівля: чи може Україна збільшити експортні потужності". URL : <https://www.youtube.com/watch?v=AuN2D7sEr-U> (дата звернення: 26.09.2022)
3. Карина Горова. Логістика та міжнародна торгівля в Україні в умовах війни. URL : <https://eba.com.ua/logistyka-ta-mizhnarodna-torgivlya-v-ukrayini-v-umovah-vijny/> (дата звернення: 28.09.2022)
4. Інтерв'ю з Валерієм Ткачовим АПК Інформ. "Чому і на скільки подорожчала залізнична логістика в Україні і що буде, якщо вирішити всі проблеми на кордоні?". URL : <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/opinion/1528568> (дата звернення: 29.09.2022)
5. Дмитро Горюнов. "Остаточний розрив. Як Україна шукає заміну поставкам від агресора та його супутника". URL : <https://focus.ua/uk/economics/512408-bilshe-ne-partneri-yak-ukrajina-povnistyu-pripinila-torgivlyu-z-rosiyeyu-ta-bilorussyu> (дата звернення: 29.09.2022)

Анотація: the research identified the problems that hinder Ukrainian foreign trade, the main factor in their occurrence, analyzed the trade transport processes in the context of the problems they faced, and indicated what was the result of changes in Ukraine's foreign trade.

Ключові слова: foreign trade, economy, export, import, foreign economic activity

РОЗВИТОК БІОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗМІНИ ТИПІВ НАУКОВОЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ

БОРКО Тетяна,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,*

м. Миколаїв, Україна

АНТИПОВА Світлана,

здобувач вищої освіти

спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Доповідь актуалізує питання про три основні зміни типів наукової раціональності. Об'єктом дослідження виступає період існування, вплив та розвиток на біофілософію. Здійснюється аналіз еволюції у пізнавально-перетворюючій, освітній та оцінюючій діяльності філософії. Практикуючи зміни типів наукової раціональності та їх реалізації з'являється реальне втручання в феномен життя. Стаття висуває ряд пріоритетних проблем, які потребують філософського осмислення в напрямку біології. З'ясовано що домінуючою в науці біофілософії є постнекласична наукова раціональність. Висвітлюються ознаки раціональності та аналізуються переваги в зміні типів наукової раціональності. Даний матеріал статті розглядає розвиток науки, суспільства та взаємодії з пізнанням природи.